

Oponentský posudok

Na habilitačnú prácu

Autor: **Mgr. art. Vladislava Fekete, ArtD.**

Názov: **Každodennosť a autobiografia umelca ako princíp tvorby v performatívnom umení**

Oponent: **prof. Peter Pavlac**

Pracovisko/Profesionálne zaradenie: **DF VŠMU/Katedra réžia a dramaturgie**

1. Originalita a prínos habilitačnej práce:

Vladislava Fekete predložila k habilitačnému konaniu okrem habilitačnej prednášky i súbor teatrologických prác o dráme/divadle, neprehliadnuteľné výstupy na pomedzí dramaturgicko-editorskej práce (zborníky Green Drama, Ódy či frašky) a publikované vlastné dramatické texty. Už z tohoto prehľadu pomerne zreteľne vyplýva, že jeden z podstatných prínosov jej aktivity v našom divadelnom kontexte je práve v kombinácii činností, prelínaní (a dopĺňaní) teórie s praxou a najmä aktívne pôsobenie v rôznych úlohách, či funkciách (mohli by sme sa ihneď neoriginálne pohrať s citátom z prednášky odkazujúcim k Ervingovi Goffmanovi, avšak nie je to nevyhnutné). Interdisciplinarita je v jej prípade pridanou hodnotou, ktorá generuje nie len odlišné formy skúsenosti, ale predovšetkým práve preto umožňuje človeku pohybujúcemu sa na niekoľkých „plošinách“ tieto skúsenosti konfrontovať, nechávať ich vstupovať do vzájomných vzťahov, vytvárať si svoj vlastný dialóg a prenášať poznanie z jednej oblasti do druhej, nechávať sa ovplyvňovať, byť inšpirovaným a súčasne inšpirovať, slobodne sa v nich pohybovať a z týchto pozícií aj skúsenosť odovzdávať. Dôsledkom spomínanej interdisciplinarity (a sebavedome angažovaného pohybu Vladislavy Fekete medzi jej mantinelmi) je teda i nevyhnutná originalita, ktorá sa stáva akýmsi vedľajším efektom, nie nutne vynucovaným, práve preto prirodzeným.

2. Uplatnenie umeleckej práce/výskumu v odbore (doma/v zahraničí):

Jedným z ďalších originálnych (opäť nie vynútene), špecifických, avšak najmä charakteristických prínosov Vladislavy Fekete pre slovenský divadelný kontext je niečo, čo priamo súvisí s čímśi, čo by som nazval „fátum“. Nemyslím nič

menej a nič viac, než Vladislavin pôvod a jej spätosť so slovenskou menšinou v Srbsku, u nás sa spájajúcu s pojmom „dolnozemskí Slováci“. Ísť hlbšie do minulosti, zrejme by sme boli sami prekvapení, koľko zásadných a obohacujúcich vplyvov malo a dodnes má na náš kontext pôsobenie rôznych osobností z tohoto regiónu (a nie len nevyhnutne umeleckých). S týmto faktom, ktorý by iní mohli dokonca považovať za hendikep, Vladislava Fekete pracuje ako so svojou výhodou. Jej kontakt na vojvodinskú komunitu Slovákov nie je sentimentálny, ale aktívne-tvorivo dialogický a jej pôsobenie presahuje len záujem informovať, či byť informovaný. Svedčí o tom permanentný kontakt umelecký, i teatrologický (napr. predložená štúdia o Slovenskom vojvodinskom divadle). Avšak tento druh cezhraničného presahu nie je v činnosti Vladislavy Fekete samozrejme jediný. Ako riaditeľka najväčšej profesionálnej odbornej divadelnej inštitúcie (Divadelný ústav) sa celkom prirodzene pohybuje v mimoslovenských kontextoch a opäť, tak ako v prvom odseku, si dovoľím tvrdiť, že jej angažovaná aktivita funguje obojsmerne, či už v snahe propagovať výsledky práce slovenských divadelných tvorcov (na všetkých úrovniach) v zahraničí, či naopak, v snahe náš kontext obohacovať praxou i teóriou vychádzajúcou z aktuálnych európskych (či dokonca svetových) trendov.

3. Uplatnenie výsledkov umeleckej práce/výskumu v pedagogickej praxi:

Práve na tomto mieste je azda najvhodnejšie venovať pár viet obsahu habilitačnej prednášky (hoci v tomto konaní nejde len o ňu, pochopiteľne). Považujem ju za akýsi extrakt poukazujúci predovšetkým na postupy, aké si Vladislava Fekete zadefinovala a uvádza práve do svojej pedagogickej praxe. Jej záujem sa zreteľne vyhraňuje k oblasti, ktorá sa na jednej strane považuje na Slovensku za neustále opomínanú, oneskorenú, na strane druhej teda istým spôsobom kričiacu a z pochopiteľných dôvodov snažiacu sa uzurpovať si už niekoľko desaťročí svoj legitímny priestor – či na javisku (alebo teda na mieste svojej prezentácie), či v teatrologickej reflexii. Áno, takto nekonečne zbytočne zložito hovorím o „performance“ a množstve jeho podôb, ktoré podrobnejšie (vychádzajúc z prednášky Vladislavy Fekete) popísať nejde a ani o to nejde. Vedecko-pedagogický prístup Vladislavy Fekete je v prvom rade zrozumiteľný a dostatočne obsažný. Zároveň pre mňa nesie znaky nie len záujmu, ale i odbornosti, ktorá sa tak stáva primeraným základom pre inšpirovanie študentov pre hlbší prienik do problematiky v predmetoch, ktoré vedie. Čo je však pre mňa určite vhodné pre upriamanie pozornosti „na“, je opäť jej nevnucujúca sa snaha vytvárať vlastné teatrologické konštrukty, definovať prepojenia, nové, nečakané súvislosti, čím bez zbytočnej asertivity akosi spontánne formuluje i skutočnú hodnotu objektov, ktoré skúma (na ceste od

divadla STOKA k divadlu NUDE). Hoci som si k prednáške napísal množstvo rôznych poznámok a otázok, nepovažujem za podstatné prezentovať ich, za všetky azda jedna, ktorá odkazuje už k spomínanej práci sociológa Ervinga Goffmana z roku 1956 (The presentation of Self in Everyday Life), ktorá je uvedená ako teoretický základ pre úvahy nad hraním rôznych rolí človeka v každodennom živote. V tejto súvislosti si dovoľím tvrdiť, že koncept „persony“ v psychoanalytických teóriách C. G. Junga, ktorý je komplexnou definíciou rôznych typov masiek a spoločenských rolí, ktoré ako jednotlivci v komunitách hráme a nasadzujeme si ich, je, súdiac podľa dátumov vydaní profilových štúdií, niekoľko dekád starší (samozrejme, dočítal som sa i o istých rozporoch vo vnímaní predmetu svojho štúdia oboch týchto zásadných osobností, ide však o rozpor dynamický a teda svojím spôsobom dramatický, preto by som Jungovu teóriu pri takto definovaných základoch ja sám určite nevynechával).

4. Hĺbka a forma práce s literatúrou, informačnými, resp. inšpiračnými zdrojmi:

Prácu s literatúrou odzrkadľuje zrozumiteľné, dôsledné a zmysluplné citovanie, avšak nie len v rovine priamych citátov, ale i parafráz, ktoré sa stali prirodzenou súčasťou myslenia Vladislavy Fekete. Reprezentatívny výber bibliografie definuje a dokladuje jej kompetencie.

5. Celková umelecká/odborná úroveň habilitačnej práce:

Odborná a i umelecká úroveň práce spĺňa z môjho pohľadu všetky potrebné kritériá kladené pre tento stupeň, v mnohých ohľadoch (čo dokladujú aj priložené materiály) ich dokonca presahuje.

6. Ďalší komentár k habilitačnej práci:

Nemám.

7. Odporúčenie:

Odporúčam/neodporúčam uchádzačovi: Mgr. art. Vladislave Fekete, ArtD.

udelenie umelecko-pedagogického/vedecko-pedagogického titulu docent v odbore Divadelné umenie.

prof. Peter Pavlac